

Розглянуто
на засіданні
методичної ради
КЗСОП «Глухівський
фаховий медичний коледж»
протокол № 2
від 27 жовтня 2020р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні
педагогічної ради
протокол № 2
від 29 жовтня 2020р.

Уведено в дію наказом
директора КЗСОП «Глухівський
фаховий медичний коледж»
Г. Коняєва
від 29 жовтня 2020р. № 135-у

ПОЛОЖЕННЯ
про навчально-методичне забезпечення навчальних
дисциплін у КЗСОП «Глухівський фаховий медичний
коледж»

Положення
про комплекс навчально - методичного забезпечення дисципліни в
комунальному закладі
Сумської обласної ради «Глухівський фаховий медичний коледж»

1. Загальні положення

Навчально-методичний комплекс дисципліни (НМКД) – це сукупність нормативних та навчально-методичних матеріалів в паперовій та електронній формах, необхідних і достатніх для ефективного виконання студентами робочої програми навчальної дисципліни, передбаченої навчальним планом підготовки студентів відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня за напрямом підготовки (спеціальністю).

2. Зміст та складові НМКД:

2.1. Титульний аркуш (Додаток 1).

2.2. Зміст (Додаток 2).

2.3. Програма нормативної навчальної дисципліни

Вступ

- Мета та завдання навчальної дисципліни
- Інформаційний обсяг навчальної дисципліни
- Рекомендована література
- Форма підсумкового контролю успішності навчання
- Засоби діагностики успішності навчання

2.4. Робоча програма навчальної дисципліни (Додаток 3)

- Опис навчальної дисципліни
- Мета та завдання навчальної дисципліни
- Програма навчальної дисципліни
- Структура навчальної дисципліни
- Теми семінарських, практичних та лабораторних занять
- Теми самостійних робіт
- Методи навчання
- Методи контролю
- Методичне забезпечення
- Рекомендована література
- Інформаційні ресурси

2.5. Методичні розробки лекційних занять з навчальної дисципліни
(Додаток 4).

2.6. Методичні розробки семінарських занять (Додаток 5)

2.7. Методичні розробки практичних занять (Додаток 6)

2.8. Методичні розробки лабораторних занять (Додаток 7)

2.9. Методичні рекомендації самостійної роботи (Додаток 8)

2.10. Пакети завдань комплексної контрольної роботи

2.11. Електронний варіант НМКД.

Кожна складова НМКД (крім – електронного варіанту НМКД) повинна бути представлена в паперовому варіанті, мати титульний аркуш з відповідною назвою.

3. Рекомендації до Програми нормативної (вибіркової) навчальної дисципліни:

Програма нормативної навчальної дисципліни визначає місце і значення навчальної дисципліни, її загальний зміст та вимоги до знань і вмінь. Програма нормативної навчальної дисципліни є складовою державного стандарту фахової передвищої освіти. Програма вибіркової навчальної дисципліни розробляється навчальним закладом.

Програма навчальної дисципліни розробляється на основі освітньо-професійної програми (ОПП), розглядається та погоджується на засіданні циклової комісії, обговорюється та рекомендується методичною радою коледжу і затверджується педагогічною радою коледжу.

3.1. Засоби діагностики успішності навчання

Завдання для практичних та лабораторних занять, комплекти завдань для модульних робіт, індивідуальні завдання, теми рефератів.

4. Рекомендації до робочої програми навчальної дисципліни:

Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом коледжу і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів.

Робоча програма навчальної дисципліни розробляється викладачем на основі програми навчальної дисципліни відповідно до навчального плану. Якщо дисципліна викладається за декількома напрямками підготовки (спеціальностями) розробляється відповідна кількість робочих навчальних програм дисциплін.

Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні циклової комісії і затверджується головою циклової комісії.

Перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни проводиться щорічно до початку навчального року.

5. Методичні рекомендації до проведення лекційних, лабораторних, практичних та семінарських занять

5.1. Методичні рекомендації до лекційних занять:

В залежності від рівня забезпеченості навчального курсу підручниками та посібниками циклова комісія приймає рішення про розробку повного або опорного конспекту лекцій для студентів з кожної дисципліни.

Повний конспект лекцій містить матеріал, який всебічно і докладно розкриває зміст всіх тем та питань курсу.

Опорний конспект спирається на наявну базову літературу (підручники, посібники) і має на меті показати специфіку підходів до аналізу конкретних тем та питань курсу. Як правило, опорний конспект наводить і розкриває основні категорії кожної теми та показує взаємозв'язки між ними у текстовому, табличному, графічному або іншому вигляді. Допускається інший варіант опорного конспекту, який не розкриває категорій, але на доповнення до нього розробляється словник термінів (глосарій).

Орієнтовна схема складання методичної розробки лекції надається у додатку № 4.

5.2. Методичні рекомендації до семінарських занять

Семінарське заняття - форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів).

Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою.

Перелік тем семінарських занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо.

Методичні рекомендації повинні містити перелік тем і планів семінарських занять, а також тем рефератів, ситуаційних задач для оцінки знань студентів, активності у дискусії, вмінь формулювати і відстоювати свою позицію.

Орієнтовна схема складання методичних розробок семінарських занять надано у додатку № 5.

5.3. Методичні рекомендації до практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

До практичних занять розробляються методичні рекомендації, які розкривають тематику і плани проведення практичних занять з переліком рекомендованої літератури.

У методичних рекомендаціях для проведення практичних занять повинні міститися: завдання та приклади розв'язування типових завдань;

тести для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями; завдання для проведення ділових ігор тощо.

Орієнтовна схема складання методичних розробок практичних занять надано у додатку № 6.

5.4. Методичні рекомендації до лабораторних занять

Лабораторне заняття - це форма навчального заняття, на якому студент під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень певної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, знайомиться з методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Лабораторні заняття проводяться у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов навчального процесу (лабораторні макети, установки тощо). В окремих випадках лабораторні заняття можуть проводитися в умовах реального професійного середовища (наприклад, у лікарні, лабораторії).

Перелік тем лабораторних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Заміна лабораторних занять іншими видами навчальних занять, як правило, не дозволяється.

Лабораторне заняття включає проведення поточного контролю підготовленості студентів до виконання конкретної лабораторної роботи, виконання завдань теми заняття, оформлення індивідуального звіту з виконаної роботи та його захист перед викладачем.

У методичних рекомендаціях до лабораторних занять повинен міститися: перелік тем лабораторних робіт, їх мета, хід кожної роботи; правила організації робочого місця студента; правила техніки безпеки, санітарії та гігієни; рекомендації для виконання завдань (заходів), які дозволять перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу та вміння застосовувати знання на практиці, навчитися користуватися певним обладнанням чи обчислювальною технікою, поставити експеримент; а також рекомендації щодо оформлення звіту з виконаної роботи та вимоги до захисту його та обов'язково перелік тем лабораторних робіт, які виносяться на модульний контроль.

Зміст лабораторного заняття повинен бути тісно пов'язаний з лекційним курсом. Не можна допускати дублювання на старших курсах раніше виконаних лабораторних робіт. Необхідно повною мірою використовувати під час лабораторних занять зі спеціальних дисциплін навички і знання, отримані студентами під час виконання лабораторних робіт із загальнонаукових дисциплін на молодших курсах.

Орієнтовна схема складання методичних розробок лабораторних занять надана у додатку № 7.

6. Методичні рекомендації з організації самостійної роботи студентів

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується робочим навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

Зміст самостійної роботи студента над конкретною дисципліною визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій викладача, практикум тощо.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література

Методичні вказівки повинні містити також перелік практичних завдань, які дозволять закріпити теоретичні матеріали задачі, ситуаційні завдання, тестові навчальні завдання з ключем до них тощо.

Окремим питанням розкривається вартісна оцінка самостійної роботи студента. Вартісна оцінка розкривається у балах в межах оцінювання поточного контролю.

Орієнтовна схема складання методичних розробок для організації самостійної роботи студентів надана у додатку № 8.

6. Матеріали підсумкового контролю знань, вмінь і навичок студентів.

6.1. Перелік питань до екзамену (заліку)

Подається перелік питань до екзамену (заліку)

6.2. Білети до екзамену (Додаток № 9)

Форму призначено для запису змісту питань, що виносяться на підсумковий контроль і пропонувані одному з студентів. Розробляється екзаменатором, розглядається на засіданні циклової комісії. Підписується екзаменатором і головою циклової комісії. Формат бланка А5 (148×210 мм).

Орієнтовна схема складання екзаменаційного білету надана у додатку № 9.

6.3. Пакети комплексної контрольної роботи

Розробку ККР циклова комісія доручає викладачу або робочій групі. Розробники та голова циклової комісії відповідають за змістове наповнення ККР.

Формування ККР здійснюється лише у тестовій формі.
Кількість тестових завдань повинно бути не менше 30.
Оцінювання ККР здійснюється за 100 бальною системою і наступним переведенням у чотирибальну систему оцінювання.
Розробники ККР визначають критерії оцінювання.

7. Електронний варіант НМКД

Електронний варіант НМКД повинен бути занесений на електронний носій і зберігатися безпосередньо в теці відповідного навчально-методичного комплексу дисципліни.

Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Глухівський фаховий медичний коледж»

Циклова
комісія _____

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
ДИСЦИПЛІНИ « _____ »
(повна назва дисципліни)

напрямок підготовки, ОКР

Розробники: (вказати авторів)

Затверджений на засіданні циклової комісії

Протокол № _____ від « ____ » _____ 20 ____ р.

Голова ЦК _____
(підпис) _____ (прізвище, ініціали)

Глухів
20 ____ рік

ЗМІСТ

Програма нормативної (вибіркової) навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни

Методичні розробки лекційних занять з навчальної дисципліни

Методичні розробки до семінарських занять

Методичні розробки до практичних занять

Методичні розробки до лабораторних занять

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів

Пакети комплексної контрольної роботи

**Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Глухівський фаховий медичний коледж»**

Циклова комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор КЗСОР «Глухівський
фаховий медичний коледж»

«_____» _____ 20__ р.

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОГРАМА

нормативної (вибіркової) навчальної дисципліни

підготовки _____
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму _____
(шифр і назва напряму)

спеціальності _____
(шифр і назва спеціальності)

(Шифр за ОПШ _____)

Глухів
20_____рік

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: _____

Розглянуто та узгоджено на засіданні ЦК

протокол № _____ від «_____» _____ 20__ р.

Голова ЦК _____
(підпис) _____ (прізвище, ініціали)

Схвалено методичною радою фахового коледжу

(Протокол _____ від «_____» _____ 20__ року № _____)

Голова методичної ради _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«_____» _____ 20__ року

Затверджено педагогічною радою фахового коледжу

протокол № _____ від «_____» _____ 20__ р.

Директор коледжу _____
(підпис) _____ (прізвище, ініціали)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «_____» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки _____напряму(спеціальності) «_____».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є _____

Міждисциплінарні зв'язки: _____

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

- 1.
- 2.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «_____» є _____

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «_____» є _____

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

вміти :

На вивчення навчальної дисципліни відводиться _____ години/ _____ кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Змістовий модуль 2.

3. Рекомендована література

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання _____

5. Засоби діагностики успішності навчання _____

**Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Глухівський фаховий медичний коледж»**

ЦИКЛОВА КОМІСІЯ _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова ЦК

«_____» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ (шифр і назва навчальної дисципліни)

напря́м підготовки _____ (шифр і назва напряму підготовки)

спеціальність _____ (шифр і назва спеціальності)

Глухів
20_____ рік

Робоча програма _____ для студентів
(назва навчальної дисципліни)
за напрямом підготовки _____, спеціальністю _____.

«__» _____, 20__ року - __ с.

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії _____

Протокол від «__» _____ 20__ року № ____

Голова (циклової комісії) _____

_____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

«__» _____ 20__ року

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Дата засідання ЦК				
№ протоколу				
Підпис голови ЦК				

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів –	Галузь знань _____	Нормативна (за вибором)	
	(шифр і назва)		
	Напрямок підготовки _____		
	(шифр і назва)		
Модулів –	Спеціальність (професійне спрямування): _____	Рік підготовки:	
Змістових модулів –		-й	-й
		Семестр	
Загальна кількість годин -		-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента -	Освітньо-кваліфікаційний рівень:	Лекції	
		год.	год.
		Практичні, семінарські	
		год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		год.	год.
Індивідуальні завдання:			
год.			
Вид контролю:			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання -

для заочної форми навчання -

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета

Завдання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

вміти:

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

Тема 1.

Тема 2

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Назва						
Тема 1. Назва						
Тема 2. Назва						
Разом за змістовим модулем 1						
Змістовий модуль 2. Назва						
Тема 1. Назва						
Тема 2. Назва						
Разом за змістовим модулем 2						
Усього годин						
Модуль 2						
ІНДЗ	-		-		-	-
	-					-
Усього один						

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. ТЕМИ САМОСТІЙНИХ РОБІТ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

Перелік питань до екзамену (заліку)

- 1.
- 2.

Білету до екзамену (за формою)

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Необхідно представити навчальні технології, що використовують викладачі на лекційних, лабораторно-практичних, семінарських заняттях з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни (наприклад, проблемні лекції, міні-лекції; лабораторні дослідження, розв'язання задач або творчих завдань, проведення лабораторних дослідів; складання графічних схем, робота в малих групах, семінари-дискусії, кейси, презентації тощо)

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Наприклад:

Навчальна дисципліна «» оцінюється за модульною системою. Вона складається з _____ модулів.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 4 бальною системою в кожному семестрі окремо.

Форми контролю:

Поточний контроль:

Модульний контроль - середньозважена оцінка за результатами отримання відповідної оцінки за кожний змістовий модуль упродовж семестру.

Підсумковий контроль: виставлення семестрової оцінки студентам, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ.

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Вказати (наприклад, методичні розробки лекцій; нормативні документи; ілюстративні матеріали тощо)

Навчально-методичні (аудіо - відео) матеріали

Перелік (аудіо, відео) матеріалів згідно з бібліографічним описом документів відповідно до ДСТУ 7.1: 2006, запровадженого в дію в Україні з 01.07.2007.)

Наприклад:

1. Приліпко І.Л. Культурно-історичний контекст сучасного літературного процесу: Відео-лекція [Електрон. ресурс] / І.Л. Приліпко – К.: Університет «Україна», 2010. – 1 CD.
2. Роздобудько І. Зів'ялі квіти викидають: Відео-фільм [Електрон. ресурс] – К., 2009. – 1 CD.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Список рекомендованої літератури (опис згідно з бібліографічним описом документів відповідно до ДСТУ 7.1: 2006, запровадженого в дію в Україні з 01.07.2007.)

Базова

1.

Допоміжна

1.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1.

(Нормативна база, джерела Інтернет, адреси бібліотек тощо).

ОРІЄНТОВНА СХЕМА СКЛАДАННЯ МЕТОДИЧНОЇ РОЗРОБКИ ЛЕКЦІЙ

Тема лекції, кількість навчальних годин.

1. Науково-методичне обґрунтування теми: дається науково-методичне обґрунтування актуальності теми, значення її у майбутній професійній діяльності, наводяться дані, що спрямовані на формування позитивної мотивації щодо теми лекції.

2. II. Навчальна мета лекції : формування фахових компетентностей формулюються з визначенням рівнів абстракції у викладенні лекційного матеріалу (β):

I рівень абстракції - описовий: матеріал викладається на рівні опису зовнішніх ознак, якостей, тих явищ, процесів, об'єктів, що вивчаються;

II рівень абстракції - аналітико-синтетичний: матеріал викладається на рівні аналізу причинно-наслідкових зв'язків, кількісних узагальнених співвідношень у поясненні природи явищ, об'єктів, процесів;

III рівень абстракції - системно-теоретичний: викладення матеріалу здійснюється на основі сучасних теорій, що розкривають системні закономірності;

IV рівень абстракції - концептуально-прогностичний: матеріал викладається проблемно в межах нових концепцій, ідей, на прогностичному рівні, що дозволяє моделювати можливий подальший розвиток цих явищ, об'єктів, процесів.

Формулюючи навчальні цілі необхідно вказувати запланований рівень абстракції (β), наприклад:

Визначити ..., охарактеризувати... $\beta = I$, Дати порівняльний аналіз ... $\beta = II$, Розкрити на основі системного підходу закономірності, висвітлити теорію ... $\beta = III$, Розкрити концептуальні положення, визначити перспективи розвитку ... $\beta = IV$.

III. Виховна мета: формування загальних компетентностей

актуальні аспекти: деонтологічний, екологічний, правовий, професійної відповідальності, психологічний, етичний, патріотичний та інші.

Міждисциплінарна інтеграція.

Дисципліни	Знати	Вміти
Попередні (забезпечуючи) 1. 2. Наступні (забезпечувати) 1. 2. Внутрішньо предметна інтеграція 1. 2.		

План та організаційна структура лекцій

№ п/п	Основні етапи лекції та їх зміст	Цілі в рівнях абстракції	Тип лекції. Засоби активізації студентів. Матеріали методичного забезпечення	Розподіл часу
1.	Підготовчий етап Визначення актуальності теми, навчальних цілей лекції та мотивація		Див. п.1.2.	
2.	Основний етап Викладення лекційного матеріалу за планом: 1. ... 2. ... 3.... 4.... 5.... 6.... 7.... . . .	II III III III I IV II . . .	Вступна лекція Тематична лекція Клінічна лекція Проблемна лекція (чи з елементами проблемності) Міждисциплінарна лекція Оглядова узагальнююча лекція Лекція-бесіда Лекція із застосуванням	85% - 90%

			наочності	
			Питання, проблемні ситуації, задачі.	
			Засоби наочності: хворий, обладнання	
1.	Заключний етап Резюме лекції, загальні висновки		Навчальна література завдання, питання	
2.	Відповіді на можливі запитання			
3.	Завдання для самопідготовки студентів			

Зміст лекційного матеріалу:

- а) розгорнутий конспект змісту теми;
- б) структурно-логічна схема змісту теми.

Матеріали активізації студентів під час викладення лекції:

питання, задачі, проблемні ситуації, матеріали лекційного контролю, ілюстративні матеріали і т.п.

Матеріали для самопідготовки студентів:

- а) по темі, що викладена в лекції (література, питання, завдання);
- б) по темі наступної лекції (література, перелік основних питань).

Самопідготовка студентів по темі наступної лекції є елементом поширеної методики випереджаючого навчання. Це дозволяє студентам прийняти участь в її обговоренні під час лекції. Така методика вважається ефективною в сучасних умовах професійної підготовки.

Орієнтовна схема складання методичних розробок семінарських занять

Тема, кількість навчальних годин.

1. Актуальність теми.

2. II. Навчальна мета семінару: формування фахових компетентностей (формулюються в рівнях засвоєння)

Знати, засвоїти... ($\alpha = II$)

Вміти, оволодіти... ($\alpha = III$)

Вміти досліджувати, творчо вирішувати... ($\alpha = IV$)

3. Виховна мета: формування загальних компетентностей

2. Міждисциплінарна інтеграція.

Дисципліни	Знати	Вміти
Попередні
Наступні
Внутрішньопредметна інтеграція

5. Зміст теми семінарського заняття.

Може даватися у вигляді розгорнутого змісту, структурно-логічної схеми теми, тезисному варіанті.

6. План та організаційна структура семінарського заняття.

№ п/п	Основні етапи, їх функції та зміст	Навчальні цілі в рівнях засвоєння	Тип семінару	Матеріали методичного забезпечення	Розподіл часу
	Підготовчий етап				
1.	Організаційні заходи				4 %
2.	Постановка цілей та мотивація				
	Основний етап				
3.	Аналіз та узагальнення теоретичного	IV	Проблемний семінар	Проблемні теоретичні питання.	80 -90%

	матеріалу за планом:			Ситуації. Завдання. Задачі.	
	1. 2. 3. 4. 5.	III – IV	Міждисциплінарний семінар	Міждисциплінарні питання. Завдання. Задачі.	
		III-IV	Семінар-дискусія	Навчальні проблеми	
		III – IV	Семінар-конференція	Доповіді студентів	
		II-III	Семінар по обміну досвідом	Реферати. Звіти.	
		II-III	Узагальнюючий семінар	Класифікаційні таблиці Табл.. Диференційної діагностики. Структурно-логічні схеми	
		II	Семінар відтворення теоретичних знань	Питання Пр. Завдання IIIр. Задачі III р. Тести Пр.	
4.	Заключний етап Підведення підсумків			План теми наступного семінару	
5.	Домашнє завдання			Література. Матеріали самоконтролю	5-10%

7. Матеріали методичного забезпечення семінарського заняття.

7.1. Матеріали методичного забезпечення основного етапу семінарського заняття:

- план семінару;
- література (навчальна, наукова);
- проблеми, питання, завдання, задачі, тести, схеми і т.п. відповідно до типу семінару.

7.2. Матеріали методичного забезпечення заключного етапу семінарського заняття:

- план теми наступного семінару;
- теми рефератів та доповідей;
- література: навчальна, наукова;
- матеріали для самоконтролю студентів (питання, тести, задачі, структурно-логічні схеми, класифікаційні таблиці тощо).

Сучасний семінар, на відміну від класичного, що був спрямований на відтворення, аналіз та узагальнення теоретичного матеріалу, набуває нових властивостей, що відповідають вимогам часу. Його особливостями є значне підвищення рівня проблемності, міждисциплінарності, широке використання відповідного задачного матеріалу, а також методів творчого пошуку, проблемної бесіди, дискусії, конференції, що сприяють розвитку гнучкого, критичного, прогностичного мислення майбутніх фахівців та їх вмінь вирішувати нові проблеми сучасної медичної практики.

Орієнтовна схема складання методичних розробок практичних занять

Тема, кількість навчальних годин.

I. Актуальність теми (розкривається значимість теми у майбутній професійній діяльності, наводяться дані, спрямовані на формування позитивної мотивації, пізнавального інтересу до теми, що вивчається).

II. Навчальна мета: формування фахових компетентностей у студентів-медиків (знати, вміти, практичні навички)

II.1 Знати : (з вказівкою рівня засвоєння, що планується):

Ознайомитись, мати уявлення про... ($\alpha - I$)

Знати, засвоїти... ($(\alpha - II)$)

II.2 Оволодіти навичками:

Оволодіти навичками..., технікою виконання... ($\alpha - III$)

II.3 Оволодіти вміннями:

Оволодіти вміннями або вміти... обстежити, діагностувати, провести диференційну діагностику, визначити план лікування, надати невідкладну допомогу, дослідити тощо... ($\alpha - III$)

Розвивати творчі здібності в процесі лабораторного, експериментального, клінічного, теоретичного дослідження проблемних питань... ($\alpha - IV$).

III. Виховна мета: формування загальних компетентностей

Спрямована на формування професійнозначимої підструктури особистості майбутнього фахівця. Актуальні аспекти: деонтологічний, екологічний, правовий, професійної відповідальності, психологічний, психотерапевтичний, патріотичний та інші.

IV. Міждисциплінарна інтеграція

Дисципліни	Знати	Вміти
1. Попередні (забезпечуючи) дисципліни		
2. Наступні дисципліни, ті що забезпечуються		

3. Внутрішньопредметна інтеграція (між темами даної дисципліни)		
---	--	--

V. Зміст теми заняття може бути представленим:

- розгорнутим текстом змісту теми;
- тезисним викладенням змісту;
- структурно-логічною схемою змісту теми.

VI. План та організаційна структура заняття

№ п/п	Основні етапи заняття, їх функції та зміст	Навчальні цілі в рівнях засвоєння	Методи контролю і навчання	Матеріали методичного забезпечення: (контролю, наочності, інструктивні)		Розподіл часу (у хвиликах)
1. 2. 3.	<p>Підготовчий етап</p> <p>Організаційні заходи</p> <p>Постановка навчальних цілей та мотивація</p> <p>Контроль вихідного рівня знань, навичок, умінь: (дається короткий план змісту, що виноситься на контроль), наприклад:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток наукових поглядів на... 2. Етіологія та патогенез... 3. Клініка... 4. Діагностика... 5. Лікування... 6. Профілактика... 	Для кожного питання плану вказуються цілі контролю в рівнях засвоєння	Вказуються методи контролю, що є відповідними запланованим рівням засвоєння	<p>П.2. "Навчальні цілі"</p> <p>П.1 "Актуальність теми"</p>	Таблиці, малюнки, муляжі, структурно-логічні схеми, інструментарій, обладнання, лікарські препарати, слайди, звукозаписи і т.д.	1-3 хв. 10-25% 10-25%
4.	<p>Основний етап</p> <p>Формування професійних вмінь та навичок(дається перелік основних практичних занять), наприклад:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Оволодіти навичками... технікою..., методикою проведення... 2. Провести курацію хворого... 	<p>III</p> <p>III</p> <p>III</p>	<p>Метод формування навичок: практичний тренінг</p> <p>Метод формування вмінь: професійний тренінг у вирішенні непитових клінічних ситуацій</p>	<p>Алгоритми (інструкції, орієнтовні карти) для формування практичних навичок. Обладнання</p> <p>Алгоритми (інструкції, орієнтовні карти) для формування професійних вмінь Хворі Істрії хвороби</p>	60-90%	

	3. Скласти план обстеження... 4. Провести диференційну діагностику... 5. Визначити план лікування... 6. Дослідити медико-біологічний об'єкт, препарат і вміння розрізняти, диференціювати його елементи... 7. Дослідити лабораторно, експериментально...	III III	Медико-біологічне дослідження Лабораторне (експериментальне) дослідження (робота)	Інструкції (орієнтовні карти) лабораторної роботи Мікропрепарати Мікропрепарати Обладнання Інструкції (орієнтовні карти) Лабораторно-дослідницькі задачі Лабораторне обладнання	
5.	Заключний етап Контроль та корекція рівня професійних вмінь та навичок.	III	Методи контролю навичок: індивідуальний контроль навичок або їх результатів	Обладнання Результати клінічної роботи + (історія хвороби) Задачі III рівня	10-20%
6.	Підведення підсумків заняття (теоретичного, практичного, організаційного)		Методи контролю вмінь: аналіз та оцінка результатів клінічної роботи, лабораторного дослідження і т.п.;	Тести III р. Результати лабораторного дослідження	
7.	Домашнє завдання (основна і додаткова література по темі)		решення нетипових задач; тестовий контроль III р.	Орієнтовна карта для самостійної роботи з літературою	

VII. Матеріали методичного забезпечення заняття

VII. 1. Матеріали контролю для підготовного етапу заняття: питання, задачі, тестові завдання та інше.

VII.2. Матеріали методичного забезпечення основного етапу заняття: професійні алгоритми (орієнтовні карти) для формування практичних навичок та вмінь, навчальні задачі

VII.3. Матеріали контролю для заключного етапу: задачі, завдання, тести.

VII.4. Матеріали методичного забезпечення самопідготовки студентів: орієнтовні карти для організації самостійної роботи студентів з навчальною літературою.

VIII. Література

- а) навчальна (основна і додаткова);
- б) наукова;
- в) методична.

**Орієнтовна схема складання методичних вказівок
до виконання лабораторних робіт**

Тема, кількість навчальних годин.

1. Мета лабораторної роботи:

Лабораторно дослідити... залежності..., структуру..., реакції..., $\alpha = \text{III}$

2. Обладнання, прилади та матеріали.

3. Матеріали до аудиторної самопідготовки до лабораторної роботи:

- теоретичні відомості по темі;

- рекомендована література (основна і додаткова);

- порядок проведення та оформлення лабораторної роботи (інструктивні матеріали, форма протоколу дослідження і т.п.);

- відомості з техніки безпеки;

- матеріали для самоконтролю: питання, тести, завдання, задачі.

4. Результати лабораторного дослідження (оформляються відповідно до протоколу звіту).

5. Обробка результатів лабораторного дослідження.

6. Висновки.

Орієнтовна схема методичної розробки для організації самостійної роботи студентів

Тема, кількість навчальних годин.

1. Актуальність теми: коротко розкривається професійне значення теми, наводяться дані, спрямовані на формування позитивної мотивації щодо її вивчення.

2. Навчальна мета формується на рівнях засвоєння:

Знати, засвоїти ... $\alpha = \text{II}$

Вміти, оволодіти навичками, вміннями ... $\alpha = \text{III}$.

8. Матеріали доаудиторної самостійної роботи

3.1. Базові знання, вміння, навички, необхідні для вивчення теми (міждисциплінарна інтеграція).

Наприклад:

Дисципліни	Знати	Вміти
1. Анатомія	Будову...	
2. Біохімія	Патологія вуглеводного обміну...	
3. Пат.фізіологія	Етіологія і патогенез...	
4. Пропедевтика внутрішніх хвороб	Симптоматологія...	Проводити клінічну, лабораторну, інструментальну діагностику
5. Інфекційні хвороби	Збудники, що викликають...	

3.2. Зміст теми:

В залежності від складності теми, її новизни, наявності чи відсутності лекцій та підручників по ній, зміст теми може бути викладений у різних варіантах:

- Розгорнутий, деталізований текст змісту;
- Тези змісту теми;
- Структурно-логічна схема змісту;
- Перелік навчальної літератури по темі.

Право вибору тієї чи іншої форми відображення змісту залишається за кафедрою.

3.3. Рекомендована література:

- основна;
- додаткова.

3.4. Орієнтовна карта для самостійної роботи з літературою по темі...

Наприклад:

Основні завдання	Вказівки	Відповіді
Вивчити:		
1. Етіологію	Назвати основні етіологічні фактори...	
2. Клініку	Скласти класифікацію клінічних проявів ...	
3. Діагностику	Дати перелік основних методів діагностики...	
4. Диференційну діагностику	Заповнити таблицю диференційної діагностики	
5. Лікування	Скласти типову схему лікування і т.п.	

Використання орієнтовних карт у роботі з літературою більше виправдано на молодших курсах, тобто на тому етапі навчання, коли відбувається формування навичок самостійної роботи студентів з літературою. На старших курсах такі орієнтовні карти можуть бути використані при вивченні складних, нових тем, наявності проблем з літературними джерелами і т.п.

3.5. Матеріали для самоконтролю:

А. Питання для самоконтролю:

- 1.
- 2.
- 3.

Б. Тести для самоконтролю:

- з одиничною вибірковою відповіддю – I рівень;
- з вибірковою групою правильних відповідей – II рівень;
- з відповіддю, що самостійно формулюється, позначається студентом – II р.;
- на визначення правильної послідовності дій – II рівень;
- на знаходження логічно зв'язаних пар – II рівень;
- на вибір декількох груп правильних відповідей – III рівень.

В. Задачі для самоконтролю:

- Типові, стандартні, класичні, мають однозначну відповідь, студентам відомий алгоритм їх вирішення – II рівень;
- Нетипові, нестандартні, що відображають ускладнені професійні ситуації – III рівень.

4. Матеріали для аудиторної самостійної роботи

4.1. Перелік навчальних практичних завдань, які необхідно виконати на практичному занятті, наприклад:

- оволодіти технікою виконання навички...
- провести курацію хворого...
- провести диференційну діагностику...
- скласти план лікування...
- провести лабораторне дослідження.

4.2. Професійні алгоритми (інструкції, орієнтовні карти) щодо оволодіння навичками та вміннями.

Наприклад:

№ п/п	Завдання	Вказівки	Примітки
1	Оволодіти методикою обстеження...	Виконувати у такій послідовності (задається чіткий покроковий алгоритм виконання): 1. 2. 3.	Звернути увагу на ... Обережно! Проконтролювати стан...
2.	Провести курацію хворого	В ході обстеження виявити: 1. 2. 3. 4. 5.	Зверніть особливу увагу на ...

4.3. Навчальні задачі, тести III рівня, завдання, що доповнюють самостійну роботу на практичному занятті, а також довідкові матеріали.

Матеріали після аудиторної самостійної роботи.

Тематика УДРС та НДРС.

Додаток № 9

_____ (повне найменування вищого навчального закладу)

Освітньо-кваліфікаційний рівень _____

Напрямок підготовки _____

Спеціальність _____ Семестр _____
(назва)

Навчальна дисципліна _____

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____

Затверджено на засіданні
циклової комісії _____

Протокол № _____ від « _____ » _____ 20 _____ року

Голова циклової комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Екзаменатор _____
(підпис) (прізвище та ініціали)